

Heinrich Heine

LÓTUSZVIRÁG

Lotosblume

A mi kettősünk valóban
Meghökkenő, fura pár,
A lány alig áll a lábán
Szeretője béna már

Kutyaként döglődik a férfi,
Nyavalyás cicuska a nő,
S agyuk állapotát tekintve
Egyikük se túl kitűnő.

A lelkük ismeri egymást,
De egyik se tudja meg,
Hogy a másik sóvár lelke
És inge között mi lehet.

A nő lótuszvirágnak
Szeretné látni magát,
Hold lenne a sápadt férfi,
Hogy ontsa felé sugarát.

Kelyhét a holdra kitárja
A lótuszboldogan,
De gyönyörteli élet helyett csak
Egy költeményt fogan.

Eörsi István fordítása

Heinrich Heine 1848 májusában hagyta el utoljára saját lábán a lakását (ötvenegy éves volt ekkor), a Louvre-ba vonzolta magát, és itt összeesett istennő-jének, a milói Vénusznak szobra előtt. Élete további részét – 1856. február 17-éig – matracokon fekvé töltötte, félig bénán, félig vakon, iszonyatos kínok között. Kísértetiesen humoros művek egész sorát alkototta meg így, többszáz oldalnyi fölényesen okos prózát, és gunyorosan tragikus, játékos és halálos versek tömegeit.

Hosszú haldoklásának példátlan szellemi hozama valóságos csoda, de a csodák között van egy életrajzi fantasztikum is: legeslegutolsó évében beleszeretett egy *Elise Krinitz* nevezetű, huszonhét éves nőbe, akit a pecsétgyűrűjén ékeskedő ábra után „Mouche”-nak („Légy”-nek) keresztelt el. Az erotika ugyanis túlélte benne a szexuális képességeket, olyannyira, hogy szerelme viszonzásra talált, a szó legszorosabb értelmé-

ben. Az eleve kielégületlenségre ítélt vágy felfokozódott, és az Erosz – a situáció hátborzongató grotesksége ellenére, vagy éppen ennek folytán – legyőzte a körülmények nyomorúságát. Erről tanúskodnak a *Mouche*-hoz írt *Heine-levelek* és versek.

A „Lótuszvirág”-ot *Szabó Lőrinc* szép fordításában ismerheti a magyar olvasó. Csakhogy a magyar kiadások eddig kivétel nélkül olyan Heine-kötetektől készültek, amelyek magukon viselték a politikai, a baráti és a rokon cenzúra nyomait. A szóban forgó vers harmadik szakasza sem szerepel a legtöbb kiadásban. A múlt század vége felé, amikor először publikálták Heine hagyatékban maradt késői verseit, erkölcsstelennek érezhették a metaforát, amelyre ez a szakasz felépült. Ma már semmi sem indokolja ezt a csonkítást. Elhatároztam tehát, hogy szemem Szabó Lőrinc magas mércéjére függesztve, megpróbálom lefordítani a teljes verset. (E. I.)

